

UCHWAŁA NR LXXII/458/2023
RADY MIEJSKIEJ W RZEPINIE

z dnia 30 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzepina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Dariusz Wąsowicz

Załącznik do uchwały Nr LXXII/458/2023
Rady Miejskiej w Rzepinie
z dnia 30 marca 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2023-2025

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego, lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, Sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 opracowanego w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest strategicznym dokumentem Gminy Rzepin mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Rzepin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Miejskiego w Rzepinie oraz dane będące w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie.

Z posiadanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie danych wynika, że na dzień 31.12.2022 roku Gmina Rzepin liczyła 9554 mieszkańców w tym 4854 kobiet i 4700 mężczyzn.

Dzieci i młodzież w wieku do 18 roku życia – 1814

Ludność w wieku produkcyjnym – 8033

w wieku poprodukcyjnym - 1521

W Gminie Rzepin w roku 2022 wsparciem asystenta rodziny objęte było 12 rodzin.

Najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest

ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy czyli dzieci. Część dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2022 programem objęto 45 uczniów.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin:

Występujący problem i liczba środowisk

W 2022 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie korzystało 214 rodzin w tym:

75 - rodzin dotkniętych ubóstwem,

41 - rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu,

10 - rodzin wielodzietnych,

25 - rodzin niepełnych,

73 - rodzin dotkniętych niepełnosprawnością,

10 - osoby bezdomne,

13 - rodzin z potrzebą ochrony macierzyństwa,

128 - rodzin dotkniętych problemem bezrobocia,

92 - rodzin u których występuje długotrwała lub ciężka choroba,

39 - rodzin z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniem gospodarstwa domowego,

11 - rodzin z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu członka rodziny z zakładu karnego.

Ogółem udzielono pomocy 214 rodzinom – 402 osobom w rodzinie .

W 2022 roku zostało założonych 27 Niebieskich Kart, które trafiły na Zespół Interdyscyplinarny.

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w ostatnich latach były: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa. Występowanie powyższych problemów w rodzinach może być przyczyną do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie wynika, że na koniec 2022 roku w pieczy zastępczej umieszczonych było 16 dzieci z terenu Gminy Rzepin

III. Czas realizacji Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2023-2025.

IV. Adresaci Programu

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu gminy Rzepin, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

V. Cele główne i szczegółowe

- Cel główny Programu:

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Rzepin w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie placówek oświatowych;
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny (umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny);
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- podnoszenie kompetencji służb i instytucji podejmujących działania z rodziną,
- tworzenie placówki wsparcia dziennego.

VI. Realizator Programu i zasoby Gminy

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie w partnerstwie z :

- placówkami oświatowymi z terenu Gminy Rzepin,
- Urzędem Miejskim w Rzepinie,
- Komisariatem Policji w Rzepinie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rzepinie,
- Gminną Komisją d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzepinie,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej w Rzepinie, (Przychodnie Rodzinne)
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Słubicach,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Słubicach,
- Sądem Rejonowym w Słubicach,
- organizacjami pozarządowymi

VII. Zadania

Cele szczegółowe programu	Zadania	Realizator
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	OPS w Rzepinie
	Objęcie dożywianiem wszystkich członków rodziny, w szczególności dzieci	OPS w Rzepinie
	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia	OPS w Rzepinie, służba zdrowia
	Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych rodzinom wymagającym wsparcia	Gmina Rzepin/ Urząd Miejski w Rzepinie

Praca z rodziną	Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia	OPS w Rzepinie
	Praca socjalna w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny	OPS w Rzepinie
	Kierowanie dzieci z rodzin wymagających wsparcia na zajęcia pozaszkolne i pozalekcyjne	OPS w Rzepinie, współpraca pracowników socjalnych ze szkołami oraz organizacjami pozarządowymi

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących zdarzeń i sytuacji	Kontakt instytucji publicznych i niepublicznych w celu wzajemnej wymiany informacji i pomocy rodzinie	Współpraca pracowników socjalnych z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, dzielnicowymi
	Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami	GKRPA, psycholog, terapeuta
	Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy
Interwencja kryzysowa	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach	OPS w Rzepinie
	Kierowanie rodzin do projektów wspierająco-korekcyjnych	OPS w Rzepinie
	Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową	OPS w Rzepinie
Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin	Wspieranie działań organizacji pozarządowych statutowo zajmujących się działalnością na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	Organizacje pozarządowe
	Działalność informacyjno - edukacyjna	Urząd Miejski w Rzepinie, OPS w Rzepinie, organizacje pozarządowe

Dla realizacji zadań zakłada się także następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny, Wsparcie Interdyscyplinarne

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania przedstawiają się następująco:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;
- wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy.

Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenie.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną. Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wsparcie materialne rodzin ubogich zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Wsparcie materialne może polegać na objęciu dożywianiem wymagających tego dzieci, uczniów

szkół podstawowych i gimnazjów oraz przedszkoli, zapewnieniu pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim, pomocy w dostępie dzieci z rodzin wieloproblemowych do przedszkoli, pomocy w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły i podręczniki szkolne, udzielaniu dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych, współorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu jest: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

IX. Źródła finansowania Programu:

1. środki własne gminy,
2. dotacje z budżetu państwa,
3. środki pozabudżetowe

X. Monitoring programu

Monitoring i ewaluacja programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji na temat tego, czy konkretne działania winny być kontynuowane, wzmożone lub też zmodyfikowane.

Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku ewentualnej rozbieżności między założeniami a rezultatem będą one na bieżąco weryfikowane.

XI. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z treści art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych zobowiązana jest zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu wsparcia i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu gmina m.in. opracowuje 3-letnie programy wspierania rodziny (art. 176 pkt 1 ww. ustawy), które uchwała rada gminy (art. 179 ust. 2 ww. ustawy).

Poprzedni Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzepin opracowano na lata 2020-2022 i został przyjęty Uchwałą Nr XIX/120/2019 Rady Miejskiej w Rzepinie z dnia 28 listopada 2019 r. Obecnie powstała potrzeba uchwalenia nowego programu na kolejny okres.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i wychowywania dzieci, z uwzględnieniem w szczególności rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzin, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Celem Programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Z uwagi na powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Sporządził:

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzepinie

Sławomir Karatysz